

**KOMISJA TURYSTYKI ŻEGLARSKIEJ
ZG PTTK**

BIULETYN

WARSZAWA - CZERWIEC 2012 NR 29

Warszawa 21.06.2012

po raz szósty...

Wstęp

Dzisiaj pierwszy dzień lata, najwyższy czas aby swe trochę już zakurzone marzenia i zastane kości, odświeżyć i rozruszać na pokładach naszych łodzi.

Zebrało się trochę zaległości, bo przecież były coroczne warszawskie Targi Wiatr i Woda i myślę, że już nierozłącznie związany z nimi finał konkursu Nagrody Przyjaznego Brzegu. W sobotę 3.03. 2012r. na Scenie Głównej Targów uhonorowani zostali tegoroczni laureaci. Instytucje, organizacje i osoby prywatne, które swoimi działaniami przyczyniają się do tego, że polskie brzegi stają się coraz bardziej przyjazne, a oni sami zasługują na miano ambasadorów Przyjaznego Brzegu. Przypominam, iż trwa IX edycja konkursu, warto więc w czasie letniego pływania ocenić i zgłosić nowych kandydatów.

W okolicach 1 maja uroczyste otwarcia sezonu nawigacyjnego, od niewielkich imprez klubowych po niemałe okręgowe. Od kameralnych wręcz spotkań braci żeglarskiej po duże widowiska plenerowe. To cieszy i jest budujące, zwłaszcza w epoce wszechwładnej komercjalizacji, wymagań sponsorów i zamieraniu pracy społecznikowskiej.

Już niedługo rozpocznie się XXXIV ogólnopolski rejs żeglarski PTTK po niemieckich wodach, od jeziora Müritz, kanałami, przez Poczdam i Berlin z powrotem do Kostrzyna nad Odrą. Załogi 15 jachtów z całej Polski wezmą udział między innymi w regatach, zwiedzą miejsca z wiązane z historią i kulturą, spotkają się niemieckimi żeglarzami, będą brali w wielu interesujących imprezach. To na dziś.

Otrzymaliśmy do oceny założenia do projektu ustawy Prawo Wodne i podczas posiedzenia Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK bardzo krytycznie oceniła przygotowane do społecznych konsultacji wytyczne (stanowisko KTŻ ZG PTTK w dalszej części biuletynu).

Na koniec, jak co roku po zakończeniu sezonu turystycznego zapraszam wszystkich żeglarzy, wodniaków i sympatyków turystyki wodnej na XXIX Złot i Kurs Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK w Otmuchowie koło Nysy w dniach 27-30.09.2012 r. Wspólnie z Leszkiem Mulką gwarantujemy wiele atrakcji, łącznie ze zwiedzaniem kopalni złota i wyjazdem do Czech, merytoryczne dyskusje i wspaniałą zabawę. Choć to ostatnie w głównej mierze zależeć będzie od nas wszystkich.

A tego wszystkim wodniakom i sobie życzę

Wojtek Skóra

Nagrody Przyjaznego Brzegu za rok 2011

Już po raz ósmy został rozstrzygnięty konkurs o Nagrodę Przyjaznego Brzegu, którego organizatorem jest Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze i Polski Związek Żeglarski. Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród za rok 2011 odbyło się uroczysto 3 marca 2012 r. w czasie targów WIATR i WODA w Warszawie. Była to wyjątkowa edycja konkursu, ponieważ po raz pierwszy konkurs odbywał się pod honorowym patronatem aż czterech ważnych instytucji:

- Ministra Sportu i Turystyki, który ufundował także nagrodę rzeczową dla zdobywcy Grand Prix,
- Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej,
- Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Prezesa Polskiej Organizacji Turystycznej.

Była też wyjątkowa ze względu na rekordową ilość kandydatów zgłoszonych do konkursu – 48.

Jak co roku Nagrody Przyjaznego Brzegu przyznano głównie za inwestycje na brzegach polskich i rzek i jezior, polepszające turystyczną infrastrukturę i ułatwiające życie wodniakom, ale także za działania promocyjne i inne formy wspierania turystyki wodnej.

Jury Nagrody Przyjaznego Brzegu, pod przewodnictwem Andrzeja Gordona, wiceprezesa Zarządu Głównego PTTK, przyznało nagrodę Grand Prix, 2 nagrody specjalne, 12 nagród zwykłych oraz 3 nagrody indywidualne.

Uroczystość wręczenia nagród prowadzili wspólnie Andrzej Gordon –przewodniczący jury Nagrody Przyjaznego Brzegu oraz Mirosław Czerny – sekretarz jury. Przy tłumnie zgromadzonej publiczności dyplomy i nagrody wręczali: Katarzyna Sobierajska – podsekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Monika Niemiec-Butryn reprezentująca Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Elżbieta Wąsowicz- Zaborek – wiceprezes Polskiej Organizacji Turystycznej, Lech Drożdżyński – prezes Zarządu Głównego PTTK i Wiesław Kaczmarek – prezes Polskiego Związku Żeglarskiego.

Nagrodę Grand Prix Przyjaznego Brzegu za rok 2011 otrzymał Port PTTK w Wilkasach za zbudowanie wzorcowego na Mazurach. portu żeglarskiego.

Nagroda to 200 kamizelek asekuracyjnych do bezpiecznego uprawiania turystyki wodnej, ufundowanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Port PTTK w Wilkasach jest jednym z najnowocześniejszych w Polsce. Posiada miejsca cumownicze dla 140 jachtów różnej wielkości. Przyjmuje oraz zapewnia bezpieczne manewrowanie jednostkom do 12 m długości. Keje wyposażone są w prąd oraz wodę bieżącą. Istnieje również możliwość opróżnienia toalet chemicznych. Port posiada warsztat do naprawy jachtów żaglowych i motorowych oraz autoryzowany punkt serwisu silników. Warsztat posiada jeden z nielicznych na Mazurach przenośny separator oleju, umożliwiający odessanie zanieczyszczeń zęży w postaci oleju i ropy bezpośrednio z jachtu znajdującego się na wodzie. Port dysponuje także salą konferencyjno-szkoleniową wraz z nowoczesnym wyposażeniem multimedialnym.

Nagrodą specjalną Przyjaznego Brzegu uhonorowano magazyn „Żagle” oraz Warmińsko -Mazurski Urząd Marszałkowski za akcję promocyjną „Mazury Cud Natury”. Warto przypomnieć, że w ubiegłym roku Nagrodę Przyjaznego Brzegu otrzymało pismo Wrocławskiego Okręgowego Związku Żeglarskiego „Szkwał”. Raduje więc nagroda specjalna dla cieszącego się wielką popularnością wśród żeglarzy magazynu „Żagle”.

Nagrodę Przyjaznego Brzegu otrzymali:

Za kreowanie nowoczesnych ofert turystyki wodnej:

- Urząd Miasta w Sopocie za nowoczesną Marinę Sopot,
- Urząd Miasta w Drawsku za nową przystań na Noteci,
- Urząd Gminy Stepnica za przystań żeglarską na Kanale Młyńskim,
- Mazurski Klub Żeglarski za Eko-Marinę w Mikołajkach,
- Urząd Miasta w Krakowie, za szlak żeglugi śródlądowej na krakowskiej Wiśle,
- Urząd Powiatowy w Lublinie za projekt „Kajakiem po Bystrzycy i Wieprzu”,
- Urząd Miasta i Gminy Bardo, za sploty „Przełomem Bardzkim”.

Za inicjatywy społeczne wspierające idee Przyjaznych Brzegów:

- Liga Morska i Rzeczna, Stowarzyszenie na Rzecz Miast i Gmin Nadodrzańskich oraz Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Turystyczna w Szczecinie za „trójprzymierze” dla Odry,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie za mazurski system ostrzegawczy dla żeglarzy,
- Pomorski Wojskowy Oddział PTTK w Wałczu, za aktywność w upowszechnianiu turystyki kajakowej.

Za żeglarskie wychowanie najmłodszych pokoleń:

- Ośrodek Szkoleniowo-Żeglarski „Horn” w Krakowie,
- Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej w Szczecinie.

Za edukację ekologiczną na rzecz czystości wód:

- Kajakowy Patrol św. Franciszka, za edukację ekologiczną na rzecz czystości wód.

Nagrody indywidualne otrzymali:

- Wojciech Skóra, za koordynację Roku Pamięci Generała Mariusza Zaruskiego i rejs Dnieprem na symboliczny grób Generała w Chersoniu,
- Stanisław Wroński, za przywracanie nadrzecznej tożsamości Bydgoszczy,

- Jan Pyś, za działania na rzecz żeglugi i turystyki wodnej na Odrze.

Tradycyjnie po uroczystości wręczenia Nagród odbyła się debata „Co czynić, by polskie brzegi były bardziej przyjazne” – przyjazne dla żeglarzy, kajakarzy i innych turystów oraz mieszkańców miejscowości położonych nad wodą. Debacie towarzyszyła prezentacja osiągnięć laureatów. Wzięli w niej udział przedstawiciele nagrodzonych i rekomendowanych, członkowie jury oraz przedstawiciele organizacji, instytucji i mediów związanych z turystyką wodną. Z dużym zainteresowaniem spotkało się wystąpienie laureata „wrocławskiego” Jana Pysia, który przedstawił działania Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu wspierające rozwój turystyki wodnej na Odrze.

Warto zaznaczyć, że w dotychczasowych 8 edycjach konkursu jest 21 laureatów z miejscowości nadodrzańskich, a wśród nich 8 z Wrocławia. Jak widać działania i przedsięwzięcia organizacji, stowarzyszeń i osób indywidualnych, związane z Odrą i z turystyką na Odrze, są dostrzegane i wysoko oceniane.

A oto sylwetki wybranych, dolnośląskich laureatów:

- Urząd Miasta i Gminy Bardo. Przełom Bardzki na Nysie Kłodzkiej to jeden z piękniejszych przełomów górskich w Europie. Rzeka płynie tu malowniczą, krętą doliną, tworząc pięć wielkich meandrów, wcinających się w skały. Przełomy Nysy Kłodzkiej przez Góry Bardzkie są uważane za jeden z najciekawszych szlaków wodnych w Polsce. Swoją różnorodnością są w stanie zaskoczyć każdego turystę, dostarczając uczestnikom niezapomnianych wrażeń. Spływy Przełomem Bardzkim, zostały uznane w konkursie „Perły w Koronie Dolnego Śląska” za jedną z największych atrakcji, zajmując drugie miejsce.
- Liga Morska i Rieczna, Stowarzyszenie na Rzecz Miast i Gmin Nadodrzańskich oraz Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Turystyczna w Szczecinie. Kilkunastoletnia akcja promocji rzeki Odry prowadzona przez to „trójprzymierze” przyczyniła się do zmobilizowania władz i społeczności nadodrzańskich do inwestowania w infrastrukturę turystyczną na brzegach Odry i w rezultacie do powstania sieci przystani i marin na Odrze. Większość z nich została również wyróżniona Nagrodą Przyjaznego Brzegu. Innym widocznym efektem działań „trójprzymierza” jest coroczna wyprawa „Flisa Odrzańskiego”, spływającego od kilkunastu lat z Brzegu do Szczecina. Autentyczna tratwa flisaków oraz cała flotylla jachtów, motorówek,

kajaków i innych łodzi płynących po Odrze jest wędrującym „Świętem Odry” – z festynami, konferencjami naukowymi i prezentacją dotychczasowych osiągnięć oraz nowych programów, inwestycji i inicjatyw. Dobrym duchem i szefem tej wyprawy jest znana wrocławianom Rektor Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Turystycznej w Szczecinie dr Elżbieta Marszałek, a sprawną żeglugę i bezpieczeństwo uczestników zapewnia prawdziwy „wilk morski” kpt. ż. w. Włodzimierz Grycner.

- Dr Jan Pyś, dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu, od wielu lat jest postacią bardzo popularną w środowiskach żeglugowych i wodniackich Wrocławia. Jest entuzjastą żeglugi śródlądowej i turystyki wodnej. Działa na rzecz rozwoju turystyki wodnej na Odrze oraz na rzecz przywrócenia Odrze znaczenia ważnego europejskiego szlaku żeglugowego i turystycznego. Był inicjatorem powstania Wrocławskiej Inicjatywy Odrzańskiej, której celem była promocja Odry i turystyki wodnej na Odrze. Był też autorem elektronicznego Informatora Żeglugowo-Nawigacyjnego, popularyzującego żeglugę i turystykę wodną. Dzięki Jego osobistemu zaangażowaniu, po 64 latach zamknięcia, został odpowiednio oznakowany i otwarty dla ruchu żeglugowego jednostek turystycznych i sportowych Śródmiejski Węzeł Wodny we Wrocławiu. Wieloletnia działalność dr Jana Pysia przyczynia się do popularyzacji turystyki wodnej na Odrze oraz do integracji wrocławskiego środowiska wodniackiego.

Wszystkim tegorocznym laureatom, a szczególnie dr Janowi Pysiowi, serdecznie gratulujemy!

Leszek Mulka

Otwarcie sezonu żeglarskiego 2012

W sobotę 28 kwietnia 2012 r. na przystani Uczniowskiego Klubu Żeglarskiego „Żeglarz” przy ul. Osobowickiej we Wrocławiu odbyło się uroczyste otwarcie sezonu żeglarskiego i wodniackiego 2012.

Przy pięknej żeglarskiej pogodzie spotkali się wrocławscy wodniacy – żeglarze z kilku wrocławskich klubów, kajakarze z Wrocławskiego Klubu Wodniackiego PTTK „Wiadrus” i wioślarze z Klubu Sportów Wodnych i Rowerowych „Pegaz”.

Uroczystość otwarcia poprzedziły „Regaty Żeglarskie Otwarcia Sezonu 2012”, które zostały rozegrane zaledwie Osobowice 1. W klasach: Optimist, Cadet i Laser startowali najmłodsi zawodnicy z klubów Wyspy Zaczarowane i UKS Żeglarz, a klasie Omega załogi z Dolnośląskiego Stowarzyszenia Rozwoju Żeglarstwa oraz klubów Sharks i Energetyk. W regatach wzięło udział 38 żeglarzy na 24 jachtach (15 Optimistów, 2 Cadety, 1 Laser i 6 Omeg). Po regatach żeglarskich odbyły się wyścigi załóg wioślarskich.

Po zakończeniu regat o godz. 14.00 na przystani przystrojonej galą flagową zebrali się uczestnicy regat, kadra instruktorska, przedstawiciele Zarządu WrOZZ żeglarze, kajakarze, wioślarze i sympatycy sportów wodnych.

Po podniesieniu bandery prezes WrOZZ Ewa Skut przywitała gości i uczestników uroczystości. Następnie wystąpili: prezes klubu „Wiadrus” Bożena Siczek i prezes klubu „Pegaz” Piotr Gancarz. Kulminacyjnym punktem uroczystości było przekazanie symbolicznego pagaja. Tradycyjnie w czasie uroczystości otwarcia sezonu wodniackiego następuje przekazanie symbolicznego pagaja kolejnemu wrocławskiemu klubowi. W tym roku pagaj z klubu „Pegaz” został przekazany do Wrocławskiego Okręgowego Związku Żeglarskiego. Tego symbolicznego aktu dokonał prezes klubu „Pegaz” Piotr Gancarz wręczając pagaj prezes WrOZZ Ewie Skut., która ogłosiła:

„Sezon żeglarski i wodniacki 2012 uważam za otwarty” !!!

Następnie zostały podane wyniki regat oraz wręczone trofea i dyplomy. Zdobywcy pierwszych miejsc otrzymali piękne statuetki w kształcie jachtów, a wszyscy uczestnicy pamiątkowe dyplomy.

W poszczególnych klasach zwyciężyli:

- Optimist A – Chamerski Joachim, Wyspy Zaczarowane
- Optimist B – Kaja Hanys, UKS Żeglarz
- Optimist C – Ewa Mazur, Wyspy Zaczarowane
- Omega – Karol Boroń (sternik), Marzena Burkalec, Agnieszka Tabisz, YC Sharks.

Nagrodę specjalną dla najmłodszego uczestnika regat – kamizelkę ratunkową – otrzymał Kacper Knap lat 7 (!).

W klasach Cadet i Laser startowali tylko zawodnicy z UKS Żeglarz, ale nie zostali sklasyfikowani ze względu na zbyt małą liczbę jachtów danej klasy biorących udział w regatach.

Z kolei Piotr Gancarz wręczył nagrody zwycięzcom wyścigów wioślarskich. Uroczystość zakończyła się poczęstunkiem z grilla. Organizatorami tej imprezy był Wrocławski Okręgowy Związek Żeglarski i UKS „Żeglarz”

Piękna wiosenna, żeglarska pogoda, dobra organizacja i wspaniała koleżeńska atmosfera, spowodowały, że otwarcie sezonu 2012 było naprawdę imprezą udaną. Niech cały sezon żeglarski wodniacki 2012 będzie równie udany.

Leszek Mulka

Otwarcie w Dąbrowie Górniczej Centrum Sportów Letnich i Wodnych

1 maja 2012 otwarte zostało w Dąbrowie Górniczej Centrum Sportów Letnich i Wodnych „Pogoria III” zlokalizowane w dwóch obiektach, będących ośrodkami aktywności dąbrowian w sezonie letnim: przy ul. Malinowe Górki (Pogoria III) oraz w Parku Zielona. Był to jednocześnie moment rozpoczęcia festiwalu Dębowy Maj.

Festiwal Dębowy Maj, którego pierwsza edycja odbyła się będzie pod hasłem „Eksplzja aktywności” to kolejny efekt starań i potwierdzenie pozycji Dąbrowy Górniczej jako regionalnego centrum aktywnego wypoczynku mieszkańców Zagłębia i Górnego Śląska, którzy dzięki ponad 30 miejscom i obiektom właśnie tutaj znajdują idealne warunki do jazdy na rolkach i rowerze oraz do uprawiania sportów wodnych. Ale dąbrowski festiwal to przede wszystkim otwarcie sezonu letniego dla aktywnych dąbrowian: żeglujących po dąbrowskich jeziorach, grających w piłkę nożną, koszykówkę, siatkówkę, m.in. na dwunastu dąbrowskich wielofunkcyjnych boiskach piłkarskich, korzystających z prawie 100 km tras i ścieżek rowerowych oraz 14 km. tras dla rolkarzy, uprawiających Nordic Walking, jogging, streetball czy ultimate frisbee.

FOTO: Dariusz Nowak (nddg)

W Centrum Sportów Letnich i Wodnych nie zabrakło również kortów tenisowych, placów zabaw dla najmłodszych czy strzeżonego kąpieliska, a na Pogorii III urokliwego molo z reprezentacyjnym deptakiem na miarę nadmorskiego kurortu.

Ale zanim mieszkańcy i goście mogli pospacerować po molo nastąpiło jego tradycyjne, choć nie w tradycyjny sposób otwarcie. Zamiast zwyczajnie przeciąć wstęgę zaproszeni goście, a było ich kilkunastu, wspólnymi siłami rozwiązaali długi na kilka metrów, finezyjnie zawiązany gruby sznur na końcu którego znajdowało się wejście na molo. Komendę do wspólnego wysiłku podał Prezydent Miasta Dąbrowa Górnicza Zbigniew Podraza, zaraz za nim ustawili się prezydenci zaprzyjaźnionym miast: Sosnowca – pan Kazimierz Górski, Będzina – pan Łukasz Komoniewski, Zawiercia – pan Ryszard Mach, Prezes ZG PTTK – kol. Lech Drożdżyński, Sekretarz Generalny ZG PTTK - kol. Roman Bargieł, Dyrektor CTW PTTK – kol. Wojtek Skóra oraz kilku innych nie znanych mi z nazwisko osobistości. Tak liczna reprezentacja Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego jest wyrazem uznania dla władz samorządowych Dąbrowy za metodyczne działania przeobrażające to kiedyś górnicze miasto w zieloną oazę Zagłębia. To także doskonała sposobność do wystawienia oceny następnemu przedsięwzięciu związanemu z rekreacją i aktywnym odpoczynkiem mieszkańców miasta. Znakomity kandydat w konkursie PTTK- Nagroda Przyjaznego Brzegu, nad którym honorowy patronat mają: Minister Sportu i Turystyki, Minister Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Prezes Polskiej Organizacji Turystycznej i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

FOTO: Dariusz Nowak (nddg)

O godz. 21.00 z nadbrzeża jeziora Pogoria III wystrzeliły w niebo tysiące fajerwerków, tworząc niepowtarzalne, barwne, zapierające dech w piersiach widowisko. Czegoś takiego w Dąbrowie Górniczej jeszcze nie było! Podobnie, jak nigdy dotąd w naszym mieście nie odbyła się impreza tak niesamowita, tak widowiskowa i przyciągająca tylu mieszkańców i gości.

Festiwal Dębowy Maj trwał aż 6 dni – od 1 do 6 maja 2012 roku. To prawdziwy rekord. Rekordowa była również ilość konkurencji i sportowych atrakcji, jakie organizatorzy przygotowali dla gości imprezy. Dzięki nowo otwartemu Centrum Sportów Letnich i Wodnych „Pogoria III” każdy znalazł tu coś dla siebie!

Program festiwalu podzielono tematycznie. Dzień pierwszy był dniem wodnym, dzień drugi to dzień turniejowy, 3 maja był dniem rowerowym i rodzinnym, 4 maja dzień pokazowy, a piątego – dzień turniejowy, ostatni dzień festiwalu to dzień rodzinny. Tak Dąbrowa Górnicza od kilku lat konsekwentnie stawia na aktywną turystykę – popołudniową oraz weekendową.

Oprac. Wojtek Skóra

XXXIV Ogólnopolski Rejs Żeglarsko-Motorowodny PTTK „Jezioro Müritz 2012”

Kontynuując tradycje ogólnopolskich rejsów organizowanych przez PTTK i WP, Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK i Centrum Turystyki Wodnej PTTK zgodnie ze swoimi zadaniami programowymi organizuje XXXIV Ogólnopolski Rejs Żeglarsko – Motorowodny PTTK „Jezioro Müritz 2012” .

Podczas rejsu żeglarze i motorowodniacy z PTTK, wodniacy zrzeszeni w innych organizacjach oraz sympatycy turystyki wodnej chcą przepłynąć Odrą z Kostrzyna, kanałami Haweli do jeziora Müritz. Zaś w drodze powrotnej planują zwiedzić Pałac Sanssouci w Poczdamie, zabytki Berlina, kanałami Sprewy dotrzeć Odrą do Słubic i wrócić do Kostrzyna nad Odrą, pokonując około 640 kilometrową drogę wodną.

Ze względu na niewielką ilość miejsc postojowych na niektórych odcinkach rejsu, udział w nim może wziąć ograniczona ilość załóg.

A rejsiem tym chcemy przede wszystkim przybliżyć i popularyzować walory turystyczne i krajobrazowe odwiedzanych nowych regionów i miejscowości oraz zapoznać się z bogactwem i różnorodnością oferty miejscowej Informacji Turystycznej. Pokazać, że szlaki wodne Europy stoją przed nami otworem i tylko nasza własna fantazja i czas są granicami które nas ograniczają.

Grono wspólnie płynących fascynatów turystyki wodnej z różnych organizacji, wspólne przebywanie i pokonywanie szlaku, poznawanie się oraz wymiana doświadczeń może tylko przyczynić się do powstania wielu nowych przyjaźni i pomysłów na dalekie rejsy. Tego właśnie wszystkim życzę.

Komandor rejsu
Wojtek Skóra

**KOMISJA TURYSTYKI ŻEGLARSKIEJ ZG PTTK
CENTRUM TURYSTYKI WODNEJ PTTK**

Regulamin - Program

**Kostrzyn nad Odrą – Oderberg – Liebenwalde – Waren
– Rechlin – Zehdenick – Poczdam – Berlin – Słubice –
Kostrzyn nad Odrą**

30.06. – 22.07.2012 r.

REGULAMIN
XXXIV OGÓLNOPOLSKIEGO REJSU
ŻEGLARSKO - MOTOROWODNEGO PTTK
„Jezioro Müritz 2012”

I. CEL I CHARAKTER IMPREZY

Realizując statutowe cele PTTK chcemy udowodnić, że żeglarstwo czy motorowodniactwo to doskonały sposób na czynny odpoczynek na wodzie. Połączenie zwiedzanie naszego pięknego kraju, poznawaniem uroków przyrody i urzekających krajobrazów z podróżowaniem po szlakach wodnych naszego zachodniego sąsiada. Jednocześnie chcemy poznać i porównać infrastrukturę niemieckich przystani, zapoznać się z ich rozwiązaniami technicznymi oraz organizacyjnymi. Ocenic ofertę turystyczną, spostrzec piękno Poczdamu z Pałacem Sanssouci, zabytki oraz muzea Berlina.

Płynąc Odrą będziemy zachęcać władze administracyjne i samorządowe do inwestowania w mariny i przystanie, by szlak ten jeszcze bardziej umożliwiał uprawianie turystyki wodnej na europejskim poziomie.

Rejs w swoim założeniu jest imprezą niekomercyjną –non profit.

ORGANIZATORZY REJSU

- Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK
- Centrum Turystyki Wodnej PTTK
- Partnerzy – władze lokalne i samorządy na trasie rejsu

II. ADRES ORGANIZATORA WYKONAWCZEGO

Górnośląski Oddział PTTK
ul. Staromiejska 4
00-013 Katowice

III. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE

- Zarząd Główny PTTK w Warszawie

IV. KIEROWNICTWO REJSU

- KOMANDOR REJSU – Wojtek Skóra na jachcie „Amper”
tel. 501 583 689
- BOSMAN – Ryszard Grzegorzewski tel. 604 116 185,
na jachcie „GNIEWKO – RADOSŁAW”

V. ZGŁOSZENIA

Zgłoszenia załóg na własnym lub czarterowym sprzęcie dokonują sternicy/ armatorzy – do bezpośredniego organizatora rejsu (pkt. III i V) na załączonych kartach zgłoszeń w terminie do 10.06.12r. lub w wyjątkowych przypadkach w dniu rozpoczęcia rejsu u Komandora Rejsu.

VI. WPŁATA NA SAMOORGANIZACJĘ IMPREZY

CAŁY REJS - 210,00 zł od jachtu dla członków PTTK z opłaconą legitymacją,
- 250,00 zł od jachtu dla niezrzeszonych w PTTK.

VII. ŚWIADCZENIA ORGANIZATORA W RAMACH WPŁATY DLA STERNIKA JACHTU

- czapeczka rejsowa,
- koszulka rejsowa,
- znaczek rejsowy (buton) dla całej załogi,
- naklejka rejsowa – samoprzylepna,
- pieczętka okolicznościowa (do wykorzystania),
- skany map trasy rejsu,
- niespodzianki.

VIII. UDZIAŁ WŁASNY UCZESTNIKÓW

- opłaty za cumowanie: 1-1,5 € za mb. łodzi +dodatkowe opłaty za prąd i prysznic na przystaniach,
- slipowanie łodzi dźwigiem w Kostrzynie nad Odrą
- ubezpieczenie jachtu i OC sternika,
- paliwo do jachtu,
- wyżywienie,
- bilety wstępu do zwiedzanych obiektów,
- humor i uśmiech obowiązkowe,
- mile widziane instrumenty muzyczne i inne rozweselające.

IX. SPRZĘT PŁYWAJĄCY

Jachty żaglowe i motorowodne zgłoszone do udziału w rejsie muszą być sprawne, w dobrym stanie technicznym – ubezpieczone, posiadające dokumenty rejestracyjne, oświetlenie nawigacyjne, wyposażone w niezbędny sprzęt ratunkowy, p.poż, w miarę możliwości w toaletę chemiczną.

Zgodnie z niemieckimi przepisami, silnik łodzi nie może mieć mocy mniejszej niż 5 KM.

Posiadanie w/w wyposażenia jachtu będzie warunkiem dopuszczenia go do rejsu, bez względu na wcześniejsze jego zgłoszenie i poniesione koszty.

Za bezpieczeństwo załogi w czasie rejsu odpowiada sternik jachtu (zaleca się posiadanie ubezpieczenia OC - sternika).

PROGRAM-HARMONOGRAM

XXXIII OGÓLNOPOLSKIEGO REJSU ŻEGLARSKO – MOTOROWODNEGO PTTK „Jezioro Müritz 2012”

- TERMIN – 30.06.2012 r. – 22.07.2012 r.

TRASA Kostrzyn nad Odrą – Oderberg – Liebenwalde – Waren – Rechlin – Zehdenick – Poczdam – Berlin – Słubice – Kostrzyn nad Odrą

• <u>Dzień</u>	<u>TRASA</u>
• <u>Dzień 1,</u> <u>sobota,</u> <u>30.06</u>	• <u>Kostrzyn nad Odrą - przyjazd załóg i rozładunek łodzi, slipowanie łodzi-dźwig – Klub Delfin (NOCLEG)</u>
• <u>Dzień 2,</u> <u>niedziela,</u> • <u>1.07</u>	• <u>61km: Kostrzyn – śluza Hohensaaten - Oderberg (NOCLEG)</u>
• <u>Dzień 3,</u> <u>poniedziałek,</u> <u>2.07</u>	• <u>50 km: Oderberg – (7) –podnośnia Niederfinow - (42) - śluza Liebenwalde – (3) - Liebenwalde (NOCLEG)</u>
• <u>Dzień 4,</u> <u>wtorek, 3.07</u>	• <u>49 km: Liebenwalde – (5) – śluza Bischofswerder - (12) – śluza Zehdenick - (16) - śluza Schorfheide – (4) – śluza Zaaren - (6) – śluza Regow – (6) – Bredereiche, Bootshaus Bandelow (NOCLEG)</u>

<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 5, środa, 4.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>45 km: Bredereiche – (13) – śluza Fürstenberg – (4)- śluza Steinhavel - (11) - śluza Strasen - (7) - śluza Canov – (4) - śluza Diemitz – Mirrow (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 6, czwartek, 5.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>12 km: Mirrow – (1) - śluza Mirrow – (10) - Rechlin (PB) - uzbrajanie jachtów - Seglerhafen Rechlin (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 7, piątek, 6.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>20-25 km: Rechlin – (20-25) – Sietow – pływanie po jeziorze, Wasserwanderrastplatz Sietow (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 8, sobota, 7.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>15-20 km: Sietow – (15-20) - Waren - pływanie po jeziorze - Waren Seglerverein (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 9, niedziela, 8.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Waren – zwiedzanie miasta (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 10, poniedziałek, 9.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>15-20 km: Waren – Röbel</u> • <u>- regaty żeglarskie (Regattahafen Röbel Segler-Verein) (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 11, wtorek, 10.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>15-20 km: Röbel – Rechlin - pływanie po jeziorze, rozbrajanie jachtów - Seglerhafen Rechlin (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 12, środa, 11.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>45 km: Rechlin – (10) - śluza Mirow - (9) – śluza Diemitz - (4)- śluza Cannow – (7) – śluza Strasen – (11) - śluza Steinhavel - (4) – śluza Fürstenberg - Fürstenberg (NOCLEG) Marina Bootscenter Fürstenberg</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 13, czwartek, 12.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>36 km: Fürstenberg - (13) - śluza Bredereiche – (6) śluza Regow – (6) śluza Zaren – (4)- śluza Schorfheide – (10) - Zehdenick (PB) (NOCLEG) Marina Zehdenick</u>

<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 14,</u> <u>piątek, 13.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>43 km: Zehdenick - śluza Zehdenick – (12) - śluza Bischofswerder – (6) – śluza Liebenwalde – wyjście w prawo Kanał Oder-Havel – (15) – śluza Lehnitz – (10) – Marina Havelbaude (LB) (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 15,</u> <u>sobota,</u> <u>14.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>41km: Marina Havelbaude –(8) – Havela - (10) - Nieder Neuendorfer See – Zitadelle - śluza Spandau - (23) – Havel - Tiefer See – przystań Neustädter Havelbucht (Sanssouci) (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 16,</u> <u>niedziela,</u> <u>15.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>43 km: Sanssouci – (22) –Tiefer See – Havel - w prawo - Spree-(7) - śluza Charlottenburg – Spree - (12) - śluza Mühlendamm - Berlin - postój na Spreekanal (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 17,</u> <u>poniedziałek,</u> <u>16.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Berlin (postój na Spreekanal) - zwiedzanie miasta (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 18,</u> <u>wtorek, 7.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Berlin (postój na Spreekanal) - zwiedzanie miasta (dzień wolny) (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 19,</u> <u>środa, 18.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>56 km: Berlin (postój na Spreekanal) – śluza Mühlendamm –Berliner Spree - Treptower Spree – Dahme - Langer See - (29) -śluza Wernsdorf – Oder-Spree-Kanal - (27) - śluza Fürstenwalde – Fürstenwalde (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 20,</u> <u>czwartek,</u> <u>19.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>50 km: Fürstenwalde – (15) - śluza Kerdorfer - (35) -Eisenhüttenstadt (NOCLEG) Motoryachtclub Eisenhüttenstadt</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 21,</u> <u>piątek, 20.07</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>37 km: Eisenhüttenstadt – (2) - śluza Eisenhüttenstadt – (35) – Słubice - biwak nad Odrą (NOCLEG)</u>
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Dzień 22,</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>35 km: Słubice – (35) – Kostrzyn nad Odrą - Klub</u>

<u>sobota,</u> <u>21.07</u>	<u>Żeglarski „Delfin”, zakończenie rejsu,</u> <u>uroczystości na terenie przystani (NOCLEG)</u>
• <u>Dzień 23,</u> <u>niedziela,</u> <u>22.07</u>	• <u>Kostrzyn nad Odrą – slipowanie łodzi - dźwig,</u> <u>wyjazd do macierzystych portów zamieszkania</u>

- **UDZIAŁ BIORA:** żeglarze i motorowodniacy z Klubów Turystyki Wodnej PTTK oraz indywidualni żeglarze niezrzeszeni.
- Ze względu na specyfikę rejsu (długość, ilość śluz) niektóre elementy harmonogramu rejsu mogą ulec zmianie.

ZAŁOŻENIA OGÓLNE :

XXXVI Ogólnopolski Rejs Żeglarsko – Motorowodny PTTK „Jezioro Müritz 2012” – jest najważniejszą imprezą żeglarsko – motorowodną organizowaną przez Komisję Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK i Centrum Turystyki Wodnej PTTK.

Rejs ten jest kontynuacją przedsięwzięcia – „Poznajemy nowe śródlądowe szlaki wodne”. Po Wiśle, Odrze, Pętli Wielkopolskiej chcemy tym razem pokazać naszym turystom wodnym kanały i jeziora naszego zachodniego sąsiada. Będzie ten rejs okazją do odwiedzenia nowych przystani i marin.

Przed nami do pokonania około 640 km rz. Odrą, kanałami Haweli, z pływaniem i regatami po jeziorze Müritz, będziemy zwiedzać Poczdam i Berlin, by przez Słubice wrócić do Kostrzyna nad Odrą. Odwiedzimy kilkanaście miast i miasteczek, poznamy historie i będziemy podziwiać przyrodę.

Na trasie rejsu oczekuje nas 36 śluz, jedna podnośnia Niederfinow i różne warunki nawigacyjne. Będzie to sprawdzian umiejętności żeglarskich i motorowodniackich, zdyscyplinowania, wzajemnej pomocy oraz życzliwości w różnych warunkach nawigacyjnych i pogodowych.

KARTA ZGŁOSZENIA
 na XXXIV Ogólnopolski Rejs
 Żeglarsko-Motorowodny PTTK
 „Jezioro Müritz 2012”

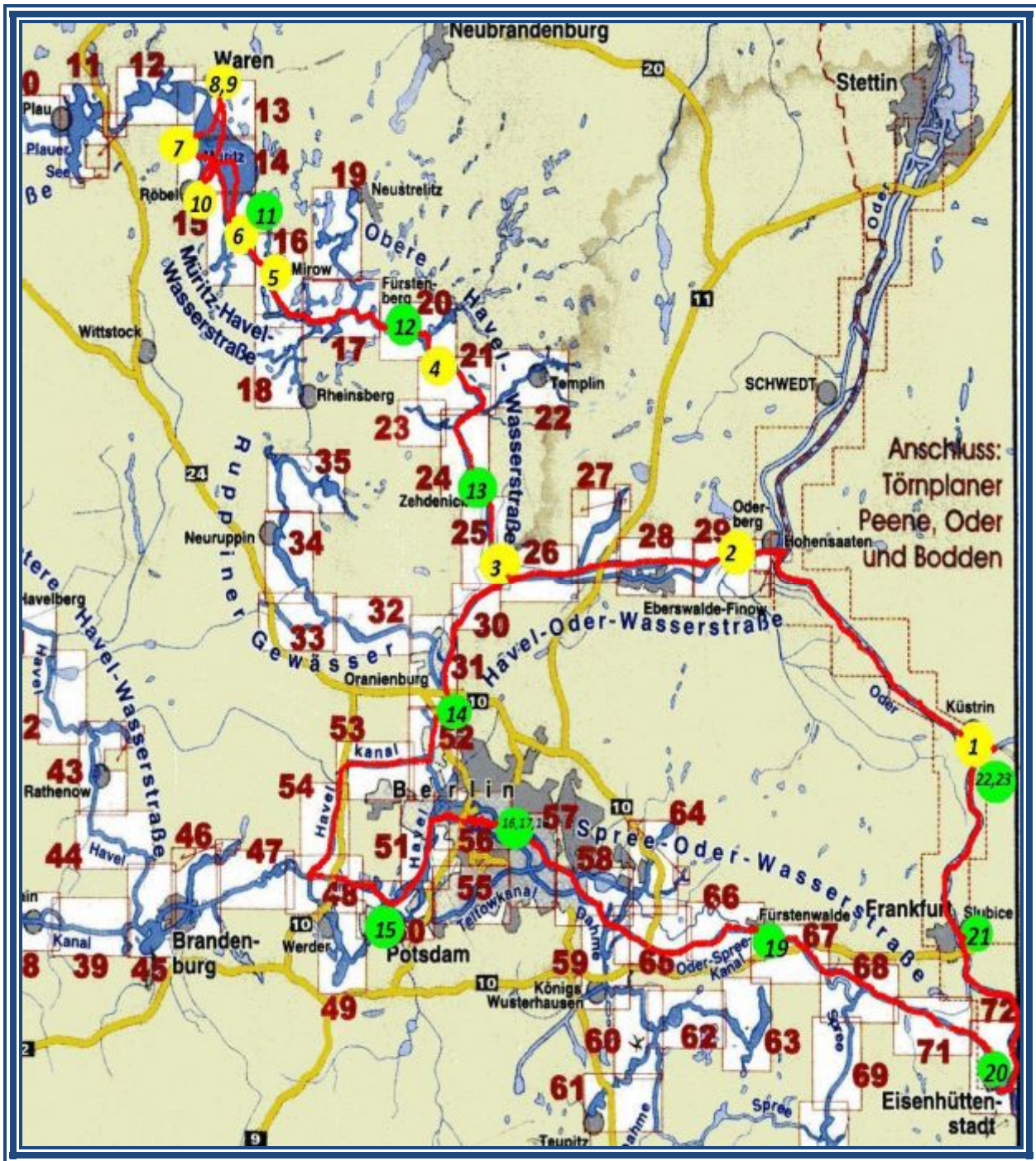

Numar rejestracyjny jachtu	Stara nazwa i typ jachtu	Tabela kontaktowy Samochodowa, e-mail

Lp.	Imię i nazwisko	Data urodzenia	Adres zamieszkania	Populacja Klubowa PTTK	Wzrost Ciężar Ciężar ciała
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

Akceptuję warunki uczestnictwa w rejsie
 Ciężar i ciężar ciała podpis: *Starmik/Armator*

.....

mapę przygotował: G. Kluszczyński

— (kolor czerwony) trasa rejsu „Jeziro Müritz 2012”

Komandor rejsu
Wojtek Skóra

Stanowisko

Komisji Turystyki Żeglarskiej Zarządu Głównego PTTK

w ramach konsultacji społecznych założeń do projektu ustawy – Prawo Wodne

Z ubolewaniem stwierdzamy, iż na konsultacje społeczne przeznaczono bardzo krótki termin. Praktycznie uniemożliwia to nam zebranie opinii od członków PTTK, klubów i oddziałów zainteresowanych turystyką wodną. Proponujemy rozważyć przedłużenie tego terminu, by konsultacje miały faktycznie charakter społeczny.

Uznajemy konieczność nowelizacji ustawy i zmian w administracji w sprawach gospodarki wodnej, w tym przyjęcia zalecanej przez UE perspektywy zlewniowej, jednak szereg zapowiedzi budzi nasz niepokój:

1. Przewiduje się zniesienie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej jako centralnego organu właściwego dla gospodarki wodnej i bezpośrednio podporządkowanie tej problematyki właściwemu ministrowi, o ile nam wiadomo, Ministrowi Środowiska. Oznacza to naszym zdaniem obniżenie rangi gospodarki wodnej i bezpośrednio podporządkowanie jej polityce ekologicznej. W dotychczasowych dyskusjach proponowano scalenie w jednym urzędzie kompetencji dotąd rozproszonych między różne resorty – z podporządkowaniem jednemu w resortów gospodarczych, np. Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej.
2. Projekt przewiduje powołanie nowego podmiotu w formie agencji pozyskującej środki na inwestycje oraz utrzymanie infrastruktury gospodarki wodnej, z przejściem też uprawnień właścicielskich do majątku Skarbu Państwa po likwidowanych zarządach gospodarki wodnej i żeglugi śródlądowej. Oznacza to pogłębienie rozdziału pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną a agencją dysponującą finansami i majątkiem na te cele. Nie przewiduje się też, by owa Agencja zastąpiła Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w gromadzeniu środków na gospodarkę wodną. Niepokojąco brzmią zapowiedzi, iż nie przewiduje się zwiększenia nakładów budżetu państwa na gospodarkę wodną a dodatkowe środki na ten cel mają pochodzić jedynie ze zwiększenia różnego typu opłat użytkowników, w tym turystów. Nadmienić należy, iż na utrzymanie dróg wodnych przeznaczono dotąd jedynie śladowe kwoty, w porównaniu z funduszami krajowymi i UE na drogi lądowe i koleje, nie wystarczały one nawet na utrzymanie dróg wodnych w nie pogorszonej stanie.
3. Przedłożone do konsultacji założenia nic bliżej nie mówią o przewidywanej strukturze urzędów gospodarki wodnej regionów wodnych. Wyrażamy obawy, iż mogą stać się jedynie przybudówkami Urzędów Wojewodów lub Urzędów Marszałkowskich, prowadząc to jeszcze bardziej rozdrobnionej i partykularnej perspektywy patrzenia na gospodarkę wodną, zredukowaną do zadań związanych

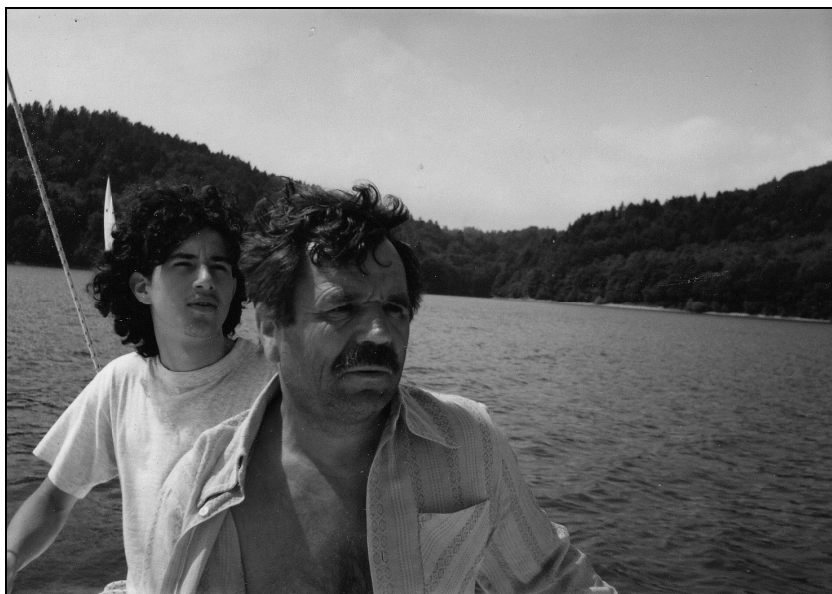
z ochroną środowiska, ochroną przeciwpowodziową oraz gospodarką wodociągowo-kanalizacyjną.

4. Postulaty różnych środowisk dotyczyły zwiększenia roli dróg wodnych w Polsce i zapewnienia środków finansowych na ich utrzymanie, rewitalizację i niezbędne, nowe inwestycje. Tymczasem projekt praktycznie pomija kwestię dróg wodnych a także żeglugi profesjonalnej i turystycznej. Poza Ramową Dyrektywą Wodną oraz dyrektywami „ptasią” i „środowiskową” Unia Europejska przyjęła także szereg dyrektyw i innych stanowisk służących rozwojowi żeglugi śródlądowej, jako tańszej i bardziej ekologicznej od transportu kolejowego i drogowego. Polska w dalszym ciągu nie podpisała umów w tym zakresie i przedłożone „założenia” pomijają całkowicie ten temat.

Reasumując, Komisja Turystyki Żeglarskiej Zarządu Głównego PTTK ponawia postulat przedłużenia konsultacji społecznych w związku z daleko idącymi rozbieżnościami między projektem a licznymi opiniami środowisk naukowych, praktyków zajmujących się gospodarką wodną i utrzymaniem dróg wodnych, przedstawicieli żeglugi profesjonalnej i turystyki wodnej. W trakcie tych konsultacji nie tylko powinny być wyjaśnione istniejące rozbieżności i wątpliwości, ale i projekt powinien być uzupełniony o pominiętą problematykę.

Warszawa, 20.06.2012 r.

Stanisław Bober – wspomnienie

Tuż przed oddaniem do druku numeru Szkwалу odszedł na wieczną wachtę nasz kolega Stanisław Bober. Zabrakło czasu na przeglądnięcie archiwów i szersze opisanie Jego żeglarskiej biografii. Więc przekazuję Czytelnikom garść osobistych wspomnień.

Staszek Bober był postacią bardzo popularną w środowisku żeglarskim. Niewielkiego wzrostu, z charakterystycznym wąsikiem i specyficznym poczuciem humoru, zawsze skupiał wokół siebie grono kolegów, żeglarzy i narciarzy.

Prawie cała Jego żeglarska działalność skupiała się w Klubie Żeglarskim PTTK „Eol”, którego był członkiem i aktywnym działaczem. Przez wiele lat pełnił w „Eolu” szereg ważnych funkcji, m.in.: wicekomandora ds. morskich, wicekomandora ds. szkolenia i KWŻ. Posiadał patent jachtowego sternika morskiego, sternika motorowodnego i instruktora żeglarstwa PZZ. Był także Przewodnikiem Turystyki Żeglarskiej PTTK oraz szczyił się Dużą Złotą Żeglarską Odznaką Turystyczną.

Jedną z Jego pasji było szkolenie młodzieży. Staszek miał talent pedagogiczny i był przez młodzież lubiany. Do dziś wspominam Jego powiedzenie „Pięćknie”, oceniające manewry kursantów. Wyszkolił setki żeglarzy i sterników jachtowych. Lubił także pływania turystyczne. Pływał po wszystkich większych jeziorach Polski. Był wszechstronnym turystą, ale główną Jego pasją było żeglarstwo i narciarstwo. Z dużym zaangażowaniem działał także na szerszym żeglarskim forum we Wrocławskim Okręgowym Związku Żeglarskim. Przez kilka kadencji był członkiem Zarządu WrOZZ. Za działalność na rzecz żeglarstwa został odznaczony m.in.: Honorową Odznaką „Zasłużony dla Żeglarstwa Dolnośląskiego”, Honorową Odznaką „Zasłużony Działacz Żeglarstwa Polskiego”, Medalem 50-lecia WrOZZ.

Staszka poznałem w „Eolu”, gdzie rozpoczynałem swoją żeglarską przygodę. Najpierw spotykaliśmy się w klubie i na przystani, potem na rejsach turystyczno-szkoleniowych na jez. Drawskim, na Jezioraku i Wielkich Jeziorach Mazurskich. Nieco później brałem z Nim udział w szkoleniowych obozach żeglarskich w Boszkowie i

Otmuchowie, organizowanych przez KŻ PTTK „Eol”. To właśnie Staszek namówił mnie do pracy szkoleniowej i uzyskania patentu instruktora żeglarstwa PZZ.

Przez wiele lat pływałem ze Staszkiem po jeziorach mazurskich, na których opłynęliśmy wszystkie możliwe zakamarki. Niezapomniane były rejsy z Niegocina na jez. Buwełno, dalej drogą lądową na Tyrkło i Śniardwy i z powrotem kanałami na Niegocin. Pętlę tę pokonaliśmy w obie strony. To były prawdziwie pionierskie wyprawy, które Staszek jako turysta uwielbiał. Był ciekawy świata, lubił poznawać nowe szlaki i nowe miejsca. Był znakomitym żeglarzem, znakomitym kompanem i wspaniałym gawędziarzem. Szkoda, że to już tylko wspomnienia.

Staszek zmarł po ciężkiej chorobie w wieku 79 lat, 9 kwietnia 2012 r.

Został pochowany 13 kwietnia 2012 r. na cmentarzu kiełczowskim we Wrocławiu.

Ze smutkiem żegnali Go koledzy żeglarze z Klubu Żeglarskiego PTTK „Eol”.

Żegnaj Staszku! Pozostaniesz w naszej pamięci!

Leszek Mulka

Spis treści

Wstęp	2
Nagrody Przyjaznego Brzegu za rok 2011	3
Otwarcie sezonu żeglarskiego 2012	7
Otwarcie w Dąbrowie Górniczej - Centrum Sportów Letnich i Wodnych	9
XXXIV Ogólnopolski Rejs Żeglarsko-Motorowodny PTTK „Jezioro Müritz 2012”	11
Stanowisko Komisji Turystyki Żeglarskiej Zarządu Głównego PTTK w sprawie założeń projektu ustawy Prawo Wodne	21
Stanisław Bober – wspomnienie	23